

Література:

1. Дерев'янченко Н. В. Латинська мова та медична термінологія. Ч. II. Клінічна термінологія: методичні вказівки / Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська; Харківський національний медичний університет. – Харків : ХНМУ, 2016. – 58 с.
2. Покровский В. Энциклопедический словарь медицинских терминов / В. Покровский. – М. : Медицина, 2005. – 960 с.
3. Світлична Є. І. Клінічна термінологія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Є. І. Світлична, В. І. Базарова, Л. Г. Жук. – Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2006. – 168 с.

Грицаєнко Л. М., керівник навчально-методичного відділу,
старший викладач кафедри професійної освіти
в сфері технологій та дизайну
Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ДІЛОВА УКРАЇНСЬКА МОВА» ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Інтеграційні процеси у сфері освіти сприяють зближенню і гармонізації національної системи вищої освіти із загальноєвропейським науковим та освітнім простором. Особливої актуальності у наш час набуває питання академічної доброчесності, професійної культури в академічному середовищі, тобто, дотримання учасниками освітнього процесу етичних норм, моральних цінностей, визнаних академічною спільнотою.

У Бухарестській Декларації етичних цінностей і принципів вищої освіти у Європі зазначено, що академічна культура закладу вищої освіти (ЗВО) через його місію, кодекс академічної поведінки повинна сприяти поширенню цінностей, норм для «утвердження етосу, заснованого на принципах поваги гідності та фізичної і психічної недоторканності людей, навчання протягом усього життя, розвитку знання і підвищення якості, залучення в освіту, участі в демократичному процесі, активної громадянської позиції рівності» [1].

Питання педагогічної етики, етичних стандартів вищої освіти є предметом досліджень таких науковців: В. Андреева, П. Артьомова, Г. Васяновича,

Л. Вейландє, І. Дегтярєва, Г. Товканець, М. Рогожи, Г. Сагач, Г. Хорунжого. Ціннісно-етичний аспект академічної доброчесності як прояв професійної культури в академічному середовищі розглянуто в працях вчених: І. Беха, С. Гончаренка, Т. Добка, І. Зязюна, О. Єрохіної, В. Кременя, С. Рика, В. Сацика, В. Турчиновського та ін.

Як зазначають дослідники з проблем професійної етики, на даний час учасники освітнього процесу зневажливо ставляться до питання академічної доброчесності, що зумовлено багатьма чинниками, зокрема неузгодженістю вимог до закладів вищої освіти з фінансуванням та іншим ресурсним забезпеченням. І якщо раніше освіта розглядалась у моральному вимірі, як право кожного громадянина, то тепер змістивсь акцент в економічну площину, освітня діяльність ЗВО комерціалізувалась, освіта стає предметом купівлі-продажу, а заклади вищої освіти виступають як суб'єкти ринку з надання освітніх послуг.

Підкреслюючи важливість дотримання моральних норм і чеснот в академічному середовищі, В. Сацик вказує на те, що академічна доброчесність «є тим наріжним каменем, який складає фундамент внутрішньої гармонії людини, стійкість її характеру та послідовність морального образу. Вища освіта через навчання і дослідження фактично скріплює цей фундамент елементами академічної доброчесності, які покликані виховувати інтелектуальну гідність і повагу до різноманіття думок та ідей, реалізуючи тим самим свою соціальну місію» [2].

Актуально постає питання академічної доброчесності у закладах вищої освіти, які готують майбутніх педагогів, майбутню духовну еліту, яка виступатиме творцями інтелектуальних, культурних, естетичних, духовних цінностей країни. За словами Г. Сагач, людину майбутнього зможе виховати лише педагог-професіонал, одухотворений інтелігент, вчитель-інтелектуал, златоуст, «...який зберіг власну душу чистою, любляче серце невтомленим, вуста неложними, розум осяяний благодаттю істини, золоте слово добра й правди окрилений через власну життєтворчість, індивідуальність» [3, с. 171].

Науково-педагогічні працівники (НПП) закладів вищої освіти повинні не лише знати, розуміти та дотримуватись основних принципів академічної доброчесності, а й прагнути донести студентам знання та навички академічного письма. НПП мають володіти методами, прийомами впровадження їх в освітній процес, зокрема прописувати у програмі навчальної дисципліни політику щодо академічного плагіату; розробляти чіткі вимоги до виконня різних видів завдань, вправ, проектів, звітів, графічних, розрахункових, кваліфікаційних робіт тощо. У робочих програмах навчальної

дисципліни мають бути очікувані, діагностичні результати навчання та однозначні, вимірjuвальні критерії оцінювання, які дозволяють чітко окреслити зміст вимог до здобувача вищої освіти.

Оволодіння знаннями та навичками академічного письма є одним з пріоритетних завдань для сучасного студента. Оскільки цей процес навчання складний, довготривалий і, на нашу думку, має бути постійним, то, розуміючи масштабність завдання, акцентуємо увагу на впровадженні елементів академічного письма у навчальному курсі з ділової української мови.

Дисципліна «Ділова українська мова» викладається у Київському національному університеті технологій та дизайну на першому курсі студентам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальностей: Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості), Професійна освіта (Дизайн).

Уже на вступному занятті з ділової української мови студентам необхідно розкрити поняття «академічна доброчесність», ознайомити з такими документами: законами України, кодексом ЗВО, положенням про професійну етику, пам'яткою з академічної доброчесності, що встановлюють моральні принципи і загальні етичні норми у відносинах між представниками університетської спільноти. Наголошуючи на важливості розгляду даного питання, слід інформувати, що в Україні щорічно проводиться Відкритий всеукраїнський студентсько-учнівський конкурс соціальних відеoproєктів «Чесність починається з тебе», в якому можуть взяти участь всі бажаючі. Першокурсникам необхідно пояснити різницю між шкільним та академічним письмом, про форми академічного плагіату, про шляхи запобігання йому та причини неприпустимості академічного плагіату. Для закріплення поданого матеріалу дати завдання: скласти словник понять і термінів, які б розкривали тему академічної культури; запропонувати морально-етичні теми для написання письмових робіт, наприклад: есе та ін.

На наступних заняттях, подаючи теми про професійну комунікацію, про культуру спілкування, мовний, мовленнєвий та спілкувальний етикет; про вимоги до оформлення та написання документів, їх реквізити; про стилі мови у професійному спілкуванні, зокрема про особливості наукового стилю в академічних роботах здобувачів, – працюємо над вправами, з різними видами завдань, з текстами за обраною спеціальністю, вчимо критично мислити, аналізувати і синтезувати, використовувати потрібну інформацію, створювати власний науковий текст. Наголошуємо, що необхідно і важливо надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

У курсі «Ділова українська мова» звертаємо увагу на оволодіння такими знаннями та навичками якісного академічного письма, як: «діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики; самостійно виконувати завдання, коректно покликатися на джерела інформації... усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, оцінювати приклади людської поведінки відповідно до них; давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами та ін.» [4].

Академічне письмо багатокомпонентне, оскільки в його структуру входить не лише оволодіння лінгвістичними (лексичними, морфологічними, синтаксичними, стилістичними), але й передусім морально-етичними нормами: відповідальність, чесність, мужність, толерантність, справедливість, об'єктивність і повага як до людей, так і їхніх думок, концепцій та ідей. Для майбутніх педагогів важливо оволодіти цими компетентностями, а тому при написанні академічних текстів, при опануванні різних видів наукових робіт (конспект, анотація, реферат, стаття, теза, курсова робота та ін.) звертаємо увагу не лише на специфіку використання лексики, особливості стилістики, вміння правильно оформлювати літературні джерела, цитати та посилання, на дотримання структури та об'єму різножанрових наукових текстів, а й використовуємо інноваційні форми і методи навчання. Практичні ситуації, ділові ігри, тематичні дискусії, які сприяють розвитку практичних навичок, компетентностей, створення ситуації, наближеної до умов професійної діяльності, що стимулює мотивацію до навчання у здобувачів вищої освіти. Досліджуючи тренінг як метод організації навчання майбутніх педагогів, Л. Вейланде зазначає, що «крім озброєння вчителя окремими вміннями і навичками, у процесі тренінгового навчання складається його професійна позиція, під дією спеціально організованої групової діяльності значно змінюється його система поглядів на різні соціально-педагогічні явища» [5].

Отже, оволодіння елементами академічного письма майбутніми педагогами у курсі «Ділова українська мова» сприяє набуттю навичок професійної етики, академічної культури в академічному середовищі для подальшого зростання у професійній кар'єрі.

Література:

1. Бухарестская Декларация этических ценностей и принципов высшего образования в Европе. ЮНЕСКО-СЕПЕС [Електронний ресурс]. URL: <http://docplayer.ru/36182114-Buharestskaya-deklaraciya-eticheskikh-cennostey-i-principov-vysshego-obrazovaniya-v-evrope.html>

2. Сазик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти [Електронний ресурс]. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontsepsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>
3. Сагач Г.М. Риторика : навч. посіб. для студ. серед. і вищ. навч. закладів. – К. : Ін Юре, 2000. – 568 с.
4. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності : лист Міністерства освіти і науки України від 23.10.2018 р. № 1/9-650. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>
5. Вейланде Л.В.-В. Педагогічний тренінг як технологія індустріалізації підготовки фахівця у вищій школі [Електронний ресурс]. URL: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2006/txt/06v1vuvh.pdf>

Зінченко Д. І., студентка магістратури

Пешик Г., студентка магістратури

Власенко Р. П., кандидат біологічних наук,
доцент кафедри зоології, біологічного моніторингу
та збереження біорізноманіття

Сорочинська О. А., кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри зоології,
біологічного моніторингу та збереження біорізноманіття
Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

ЗАСОБИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ

У ХХІ столітті актуальною є проблема розвитку креативності у школярів, оскільки сучасний світ дуже швидко модернізується і потребує високоосвічених, кваліфікованих та творчих людей, що здатні приймати нестандартні і креативні рішення. Креативність, як творча здібність є стрімким фактором, який сприяє розвитку особистості, визначає її готовність до нестандартного та своєрідного мислення й поведінки. Тому перед освітою постають завдання, які передбачають виховання креативної особистості, здатної до творчої діяльності в різних сферах життя.